

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

FELELŐS SZERKESZTŐ

JUHÁSZ DEZSŐ

A 113. KÖTET MUTATÓJA

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG, BUDAPEST

2017

TARTALOM

ANDOR JÓZSEF: Gondolatok a szövegtípus és a szövegműfaj fogalmáról és egymáshoz való viszonyáról. (Hozzászólás)	302
BÁBA BARBARA: A földrajzi köznevek funkcionális jellemzői	167
BALÁZSI JÓZSEF ATTILA: Pusztító eszközök nevei a magyar nyelvben	193
BÁRDOSI VILMOS: „Je sème à tout vent”. Pierre Larousse (1817–1874)	87
E. BÁRTFAI LÁSZLÓ (KISS GÁBORRAL): <i>Szóbeszéd, búbanat, csicseriborsó</i> . A rokon értelmű főnevekből összetett szavak	342
BÉKÉSI IMRE: Nagy L. János hetvenéves	118
BÉNYEI ÁGNES (M. NAGY ILONÁVAL): Szótörténeti adatok és kommentárok a Margit-legendából 2., 3. rész	120, 248
BODÓ CSANÁD: Magdolna Kovács – Petteri Laihonen – Hanna Snellman eds., Culture, Language and Globalization among the Moldavian Csángós Today	96
BONYAI GÁBOR: „Ein unermäßliches Land von Begriffen”. Dialektlexikographische Konzeptionen im Vergleich	110
BÜKY LÁSZLÓ: Weöres Sándor nyelvköltéséről <i>odda</i> és <i>jaman</i> között 179. – Kerimbózsál	473
– Büky László írja	510
CSEPREGI MÁRTA: In memoriam Vikár László	374
DOMONKOSI ÁGNES: „Nem lett volna másképp belőle szép mese”. Népiesség, műfaj, stílus Arany János Rózsa és Ibolya című munkájában	406
DÓRA ZOLTÁN írja	255
DÖMÖTÖR ADRIENNE (VARGA MÓNIKÁVAL): Jobbágylevelek a 16. századból 2.	379
DUDÁS ELŐD: Slovenski lingvistični atlas 2.1, 2.2. Kmetija	366
N. FODOR JÁNOS: Posgay Ildikó 70 éves	506
GALAC ÁDÁM: <i>Komor</i> és <i>komoly</i> szavunk lehetséges szláv eredetéről	350
GUGÁN KATALIN: Bakró-Nagy Marianne 70 éves	377
GYÓI RENÁTA: Hendrik J. Kockaert – Frieda Steurs eds., Handbook of Terminology. Volume 1.	485
HAMORI ÁGNES: Diskurzusműfaj, séma és forogatókönyv: A „vicc” műfaj sémájának jellemzői és kiépülési dinamikája a társas interakcióban	311
HANICZKO ANNA: Nyelvjárási jelenségek hatása általános iskolai tanulók írásgyakorlatára Tornalján	479
HORVÁTH LÁSZLÓ: A Toldi szókészletének eredetéről	450
HUJBER SZABOLCS: Pécseli Király Imre, Bevezetés a retorikába két könyvben	495
JUHÁSZ DEZSŐ: A Magyar Nyelvtudományi Társaság 112. közgyűlése	114
KABÁN ANNAMÁRIA: Ismétlésalakzatok a versszövegépítésben. Dsida Jenő: Dal az elmaradt vallomásról 75. – Diszciplináris kölcsönhatások. Emlékezés a 90 éve született és 10 éve elhunyt Szabó Zoltánra	357
KISS GÁBOR (E. BÁRTFAI LÁSZLÓVAL): <i>Szóbeszéd, búbanat, csicseriborsó</i> . A rokon értelmű főnevekből összetett szavak	342
KISS JENŐ: A magyar nyelvtörténet korszakolásának kérdésköréhez 129. – Nyomárkay István alelnök köszöntése 80. születésnapja alkalmából	246
– A magyar nyelv és a reformáció	385
– Új szaknyelvi folyóirat: Magyar Jogi Nyelv	501
KISS MARGIT: Hitetlenek: Mi köze a <i>gyaur</i> -nak a <i>kaffer</i> -hez?	80
KOCSIS ZSUZSANNA: Fancsaly Éva – Gúti Erika – Kontra Miklós – Molnár Ljubici Mónika – Oszkó Beatrix – Siklósi Beáta – Žagar Szentesi Orsolya, A magyar nyelv Horvátországban	238
P. KOCSIS RÉKA: Marginálístípusok az ómagyar nyelvemlékkódexekben 42.	

– Benő Attila – T. Szabó Csilla szerk., Az ember és a nyelv – térben és időben. Emlékkönyv Szabó T. Attila születésének 110. évfordulóján.....	243
KONTRA MIKLÓS: A vernakuláris nyelvváltozat tisztelete. Trudgill, Peter, Dialect Matters: respecting vernacular language: Columns from the Eastern Daily Press	100
KUNA ÁGNES: Az orvosi recept mint szövegtípus a 16–17. században 2. rész 27. – (SIMON GÁBORRAL) Műfaj, szövegtípus, szövegfajta. Nézőpontok, kategóriák, modellek a szövegnyelvészeti kutatásban (Bevezetés)	257
A. MOLNÁR FERENC: Arany János és a magyar református énekek	467
NAGY L. JÁNOS: A harmincadik Implom József helyesírási versenyről	112
M. NAGY ILONA (BÉNYEI ÁGNESSEL): Szótörténeti adatok és kommentárok a Margit-legendából 2., 3. rész	120, 248
NÉMETH DÁNIEL: A <i>bagoly</i> és társai	356
PELCEZÉDER KATALIN: Kajár birtok helynevei a Bakonybéli összeírásban	210
PESTI JÁNOS: Beszédművelésünk fél évszázadáról. Wacha Imre, A szöveg és hangzása. Cikkek, tanulmányok a beszédéről	498
RESZEGI KATALIN: Farkas Tamás – Slíz Mariann szerk., Magyar névkutatás a 21. század elején	234
SCHIRM ANITA: A diskurzusjelölők és a szövegtípusok viszonyáról	330
SIMON GÁBOR: Áttekintés a műfajkutatás tendenciáiról és lehetőségeiről. Útban egy kognitív szemléletű műfajelmélet felé 146. – (KUNA ÁGNESSEL) Műfaj, szövegtípus, szövegfajta. Nézőpontok, kategóriák, modellek a szövegnyelvészeti kutatásban (Bevezetés)	257
– „Hová lettél, hová levél”. Az idő nyelvi megformálása Arany János elégikus költészetében	420
– A szerves-dialektikus nyelvmélet és hatásai. Tanulmánykötet Zsilka János professzor (1930–1999) tiszteletére	489
SLÍZ MARIANN: Rácz Anita, Etonimák a régi magyar településnevekben	107
A Szabó T. Attila ösztöndíj kuratóriuma: A magyar nyelv és a tudományok. Szabó T. Attila-ösztöndíj	505
SZENTGYÖRGYI RUDOLF: Szőke Melinda, A garamszentbenedeki apátság alapítóle- velének nyelvtörténeti vizsgálata	369
SZÍJ ENIKŐ: Arany János ismertsége a finnek körében	433
SZILI KATALIN: Fazakas Emese, A magyar igekötőrendszer változása a 15. századtól napjainkig hét térvizony szemantikai struktúrájának alapján	227
TÁTRAI SZILÁRD: Esti Kornél és a beégés. Megjegyzések a műfajiság pragmatikai vonatkozásaihoz 290. – Bódog Alexa – Csatár Péter – Németh T. Enikő – Vecsey Zoltán szerk., Hasz- nátal és hatás. Újabb eredmények a magyarországi pragmatikai kutatásokban	362
TOLCSVAI NAGY GÁBOR: A múltak átalakulása. Jelentéstani és narratív lehorgonyozó módosulások a magyar múlt időkben a 18. század után 10. – Prototípuselv és kategóriaszerkezet a szövegtypológiában	276
– Poétikai modernség Arany balladáinak alkotott nyelvében	394
TÓTH VALÉRIA: A 26. Nemzetközi Névtudományi Kongresszusról	502
VARGA MÓNIKA: „Nem szólhatván, az Úristent segítségül hívta” – A fonák okság ki- fejezéséről középmagyar szövegekben 59. – (DÖMÖTÖR ADRIENNE-nel) Jobbágylevelek a 16. századból 2.	379
ZOLTÁN ANDRÁS: Szláv jövevényszavaink néhány időrendi és nyelvföldrajzi kérdése 1. – Az ómagyar <i>szerencs</i> ’útonálló’ nyoma a régi kárpátukránban	206
– Mely szláv nyelvből jött <i>zabrál</i> szavunk?	225

Élőnyelv	479
Kisebb közlemények	75, 193, 342, 467
Különfélék	112, 374, 501
Levélszekrény	255, 510
Nyelvtörténeti adatok	120, 248, 379
Szemle	96, 227, 362, 485, 501
Szó- és szólásmagyarázatok	80, 210, 350, 473
Társasági ügyek	114, 246, 377, 505
Tudománytörténet	87, 357

SZÓ- ÉS TÁRGYMUTATÓ

- alkathasználat Arany balladáiban 399–400
alapnyelvek és leánynyelvek viszonya 131–137
állományi, előfordulási szóstatistika 452–466
anyanyelvű Biblia 338–391
Arany balladáinak nyelve 394–405
Arany János 394–472
Arany János és a magyar református énekek 467–472
Arany János ismertsége a finneknél 433–449
Arany János nyelve 394–432, 450–472
Arany János „Rózsa és Ibolya” című műve 406–419
Árok hn. 221–222
- bagoly 35–37
Bakonybéli összeírás 210–225
Bakró-Nagy Marianne 377–378
Balog hn. 214–216
Beégésem története – tematikus topik narratív sémái 296–301
Benő Attila – T. Szabó Csilla szerk., *Az ember és a nyelv – térben és időben. Em-lékkönyv Szabó T. Attila születésének 110. évfordulójára* 243–246
Bereczki Gábor Volga-vidéki népdalgyűjtése 375–376
besenyő népnév hely- és személynévben 221–223
beszédműfajok bahtyini koncepciója 292–293
beszélt nyelvi szövegek elemzése 311–329
bolgárszláv jövevényszavaink 3–9
bomba 195–197
búbánat 343–344
Büky László írja 510
csicseriborsó 347
- debreceni névtudományi kongresszus (2017) 502–504
diskurzuselemző vizsgálatok 313
diskurzusjelölők funkciói 331–341
diskurzusjelölők és a szövegtípusok viszonya 330–341
Dóra Zoltán írja 255
Dsida Jenő verselemzés 75–79
- elbeszélő múlt 11–25
elégia kognitív poétikai elemzése 423–432
elégikusság mint esztétikai-poétikai minőség 420–432
elsődleges helynévformánsok 169–171
etimológiai statisztika 450–466
- Fancsaly Éva – Gúti Erika – Kontra Miklós – Molnár Ljubíc Mónika – Oszkó Beatrix – Siklósi Beáta – Žagar Szentesi Orsolya, *A magyar nyelv Horvátországban* 238–243
Fazakas Emese, *A magyar igeekötőrendszer változása a 15. századtól napjainkig* 227–234
földrajzi köznevek helynevekben 167–178
földrajzi nevek 4–5, 107–110, 167–178, 210–225, 234–238, 370–371
fő mint helynévformáns 176
funkcionális kognitív pragmatika 291–301
Füzegy hn. 220–221
- gránát 199
gyaur 80
- Hendrik J. Kockaert – Frieda Steurs eds., *Handbook of Terminology. Volume 1.* 485–489
Hásságy hn. 218–219
Határ hn. 217–218

- hiperonima, hiponima, kohiponima 342–347
 hitélet magyarosodása a reformáció hatására 585–593
 honosító szóösszetételek 347
Horh-fő hn. 213–214
 horvátországi magyar nyelv 238–243
 21. század eleji magyar névkutatás 234–238
 26. Nemzetközi Névtudományi Kongresszus 502–504
- az idő metaforizálódása Arany-elégiában 423–429
 az idő nyelvi leképezése 11–25
 az idő nyelvi megformálása Arany elégiáiban 420–432
 igeaspektus 424–427
 igeidők alkalmazása Arany A lejtőn című versében 424–432
 Implom József helyesírási verseny 112–113
 ismétlésalakzatok, alliteráció, epifora, szimploké veresszöveg építő szerepe 75–79
- jogi szaknyelv 501–502
- kaffer 80–87
 a *kaffer* magyar szótárakban 84–85
 a *kaffer* szó afrikai történeti vonatkozásai 81–84
 Kajár (Győr m.) határnevei 210–225
 Kárpát-medencei szláv nyelvjárások a 9–11. században 2–9
 kerimbózsál 473–478
 kétféle (egyszerű, elbeszélő) múlt idő a 19. századi magyar nyelvben 11–26
 kognitív szemléletű szövegtipológia 385–400
 komoly, komor 350–356
 korai szláv jövevényszavaink kronológiája 2–9
 Kosztolányi Esti Kornéljának műfaja 294–296
- labda 'lövedékfajta' 197–198
 a Larousse-féle enciklopédikus szótárak 87–95
 Larousse, Pierre (1817–1874) 87–95
 lemma, lemmastatisztika 453–454, 461–466
 lexikális helynévformánsok 168–178
Lusva [földje] hn. 216–217
- Magdolna Kovács, Petteri Laihonon, Hanna Snellman eds., Culture, Language and Globalization among the Moldavian Csángós Today 96–100
 magyar beszédművelés 498–500
 magyar igeekötőrendszer 227–234
 magyar igeekötőrendszer változása a 15. századtól napjainkig 227–234
 Magyar Jogi Nyelv (szaknyelvi folyóirat) 501–502
 magyar–kárpátukrán nyelvi kapcsolatok 206–210
 magyar névkutatás 234–238
 magyar nyelvtörténet korszakolása 131–145
 Magyar Nyelvtudományi Társaság 112. közgyűlése 114–118
 magyarországi német nyelvjárások 110–112
 marginálistudomány 42–58
 marginálistipusok ómagyar nyelvemlékködedekben 47–58
 másodlagos helynévformánsok 171–176
 megengedő jelentéstartalom és kifejezőeszközei a középmagyar magánéleti szövegekben 67–74
 megengedő mondat szerkezetek és variánsaik 59–74
 meggyőzés 16–17. századi orvosi receptek részeként 32–33
 Mikes Kelemen *kaffer* adata 80–87
 mindennapi nyelv 100–107
 moldvai csángók nyelve és kultúrája 96–100
 Molotov-koktél 200–202
 műfaj diszkurzív sémaként 290–294
 műfajelmélet 146–166
 műfaj fogalma 146–166
 műfajfogalom a nyelvtudományban 152–155
 műfajiság pragmatikai vonatkozásai 290–301
 műfaj mint diszkurzív kategória 290–294
 műfaj mint osztályozási eszköz 155–158
 műfaj mint kognitív séma 159–163
 Müller Márta „Ein unermaßliches Land von Begriffen”. Dialektographische Konzeptionen im Vergleich 110–112
- Nagy L. János 118–120
 népiesség 416
 népnévi eredetű településnevek 107–110
 névformánszt tartalmazó helynevek 167–177
 névtan 107–110, 167–178, 210–225, 234–238, 370–371, 502–504
 névtani írások a Szabó T. Attila-émlékkönyvben 244–245
 nyelvek nyelvtörténeti korszakai 138–140

- nyelvjárási jelenségek általános iskolások helyesírásában 479–483
 nyelvjárások 479–484
 nyelvtörténeti korszakolás elvei 129–131
- ómagyar nyelvemlékkódexek marginálisai 42–58
 ómagyar *szereacs* ’útonálló’ 206–210
 orvosi recept szövegtípus kognitív elemzése 27–41
- pannóniai szlávok, pannóniai szláv nyelvjárások 3–9
 Pécseli Király Imre, Bevezetés a retorikába két könyvben 495–500
pest elemet tartalmazó földrajzi neveink 4–5
 pokolgép 199–200
 Posgay Ildikó 506–509
Potu [föld(je)] hn. 219–220
 tisztító eszközök nevei 193–206
- református énekek szövegahagyományozódása 467–472
 reformáció hatása a magyar nyelvű világi irodalomra 389–393
 regiszteralapú szöveganalízis 308–309
 retorika 495–498
 retorikaoktatás története 495–498
 rokon értelmű főnevekből alkotott összetett szavak 342–350
 röppentyű 198–199
- séma és forgatókönyv a szövegtípusok leírásában 311–326
- Szabó Zoltán 357–360
 Szabó Zoltán stilisztikai művei 358–360
 Szabó T. Attila-émlékkönyv 243–246
 Szabó T. Attila-öszöntődj 505
 személynevek 236–238
 szerves-dialektikus nyelvelmélet 489–494
 szerszám (harci eszköz vagy eleme) 193, 197
 A szerves-dialektikus nyelvelmélet és hatása. Tanulmánykötet Zsilka János professzor (1930–1999) tiszteletére 489–494
 szinonímia 342–347
 szláv jövevényszavaink időrendje és nyelv-földrajza 1–9
 szláv nazális magánhangzók tükröződései a magyarban 5–9
- szláv *y* (veláris *i*) magyar megfelelője 6–7
 szóbeszéd 346
 szótörténeti adatok a Margit-legendából 120–126, 248–254
 Szöke Melinda, a garamszentbenedeki apát-ság alapítólevelének nyelvtörténeti vizsgálata 369–374
 szövegfajta 257–313
 szövegműfaj és szövegtípus kapcsolata 257–310
 szövegnyelvészet 257–341
 szövegtani kategorizálás 260–289
 szövegtipológia 257–341
 szövegtípus 257–341
 sztenderd nyelv megjelenése Arany poézisében 394–405
 szubjektívizáció Arany balladáiban 397–405
- terminológiai kézikönyv 485–489
 16–17. századi orvosi receptek meggyőzősége 32–34
 16–17. századi orvosi recept instrukciós részének kognitív szövegelemzése 27–31
 16. századi jobbagylevelek 375–382
 16–17. századi orvosi receptek szövegelemzése, tipológiája 27–41
- Toldi szókészletének etimológiai statisztikája 450–466
 Tornalja 479–483
 Trudgill, Peter, *Dialect Matters: respecting vernacular language: Columns from the Eastern Daily Press* 100–107
 tudománytörténeti és módszertani tanulmányok a Szabó T. Attila emlékkönyvben 245–246
- újmagyar nyelv korszaka 137–143
- vicc kognitív sémája 311–321
 vicc-műfaj sémája 311–328
 Vikár László 374–376
 Vikár László volgai népzene gyűjtése 374–376
 Wacha Imre, A szöveg és hangzása 498–500
 Weöres Sándor költői nyelve 179–190
 Weöres Sándor szóalkotása 179–190
- Zsilka-émlékkönyv (2016) 489–494

